

POSTANOWIENIE

Dnia 5 grudnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z powództwa E.O.
przeciwko Uniwersytetowi [...] w W.
o sprostowanie świadectwa pracy i ustalenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 5 grudnia 2019 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 26 kwietnia 2018 r., sygn. akt XXI Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2018 r., XXI Pa (...), Sąd Okręgowy w W. oddalił apelację powódki E. O. od wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 20 października 2017 r. w sprawie przeciwko Uniwersytetowi [...] w W. o sprostowanie świadectwa pracy oraz ustalenie, którym oddalono powództwo. W sprawie, powódka wносиła o ustalenia istnienia stosunku pracy, wskazując, że strony łączyły dwa stosunki pracy: pierwszy - w okresie od dnia 1 października 1995 r. do dnia 30 września 2015 r. zawarty na podstawie umowy o pracę z dnia 20 września 1995 r. zmieniony aktem mianowania z dnia 1 października 2003 r., oraz drugi - w okresie od dnia 1 października 2010 r. do dnia 30 września 2015 r. zawarty na podstawie mianowania z dnia 1 października 2010 r.

Sąd Okręgowy podzielił ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji i przyjął je za własne, uznając, że stron nie łączyły dwa stosunki pracownicze. W ocenie

Sądu strony łączył w rzeczywistości jeden stosunek pracowniczy, który z dniem 1 października 2010 r. został przekształcony w stosunek pracowniczy powstały na podstawie mianowania. Powódka nie wykazała bowiem, że w okresie od dnia 1 października 2010 r. do dnia 30 września 2015 r. wykonywała na rzecz pracodawcy obowiązki pracownicze wynikające z umowy o pracę, jak i także mianowania, a obowiązki te różniły się od siebie. Sąd drugiej instancji powołał się na orzecznictwo Sądu Najwyższego, w którym wskazuje się, że zgoda na powołanie pracownika na stanowisko dyrektora zakładu opieki zdrowotnej stanowi domniemanie wyrażenia woli rozwiązania w drodze porozumienia stron wcześniej nawiązanej umowy o pracę (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 października 1999 r., I PKN 297/99 (OSNAPiUS 2001 r. nr 4, poz. 115). Nadto zgoda pracownika na powołanie go na stanowisko u dotychczasowego pracodawcy stanowi domniemane wyrażenie woli rozwiązania w drodze porozumienia stron wcześniej nawiązanej umowy o pracę (wyrok Sądu Najwyższego z 9 maja 2000 r., I PKN 620/99, OSNAPiUS 2001 r. nr 20, poz. 611). W konsekwencji Sąd Okręgowy orzekł, że roszczenie powódki o ustalenie istnienia stosunku pracy, nie zasługuje na uwzględnienie.

W skardze kasacyjnej od tego wyroku, zaskarżając go w całości pełnomocnik powódki zarzucił naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 123 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 2183 ze zm.) i art. 30 § 1 pkt 1 k.p. przez przyjęcie, że rozwiązanie stosunku pracy z mianowania zostało dokonane w drodze porozumienia stron „w sposób dorozumiany” poprzez zawarcie przez strony umowy o pracę podstawie mianowania na czas określony na stanowisku profesora nadzwyczajnego oraz art. 10 k.p., art. 60 i 61 k.c. w związku z art. 300 k.p. przez przyjęcie, że powódka zawierając z pracodawcą umowę o pracę na czas określony na stanowisku profesora nadzwyczajnego dorozumianie wyraziła wolę rozwiązania stosunku pracy z mianowania, a także przyjęcie, iż pomiędzy pracodawcą a pracownikiem nie mogą istnieć jednocześnie dwie umowy o pracę podczas gdy taka możliwość jest prawnie dopuszczalna (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 1998 r., I PKN 12/98). Zarzucił także naruszenie przepisów postępowania - art. 381 k.p.c. poprzez pominięcie dowodu z zeznań świadka podczas gdy zgłoszenie przedmiotowego dowodu nie było możliwe w toku postępowania przed Sądem

pierwszej instancji, a przeprowadzenie dowodu w żaden sposób nie przedłużyłoby postępowania w sprawie oraz art. 328 § 2 k.p.c. poprzez sporządzenie uzasadnienia wyroku w sposób uniemożliwiający kontrolę prawidłowości orzeczenia, w szczególności poprzez nieprzytroczenie w uzasadnieniu podstaw prawnych dokonanych ustaleń i podstaw rozstrzygnięcia co uniemożliwia odtworzenie toku rozumowania Sądu drugiej instancji i tym samym jego kontrolę. Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez ustalenie, że powódkę łączyły dwa stosunki pracy z pozwanym: pierwszy w okresie od dnia 1 października 1995 r. do dnia 30 września 2015 r. zawarty na podstawie umowy o pracę z dnia 20 września 1995 r. zmienionej aktem mianowania z dnia 1 października 2003 r., drugi w okresie od dnia 1 października 2010 r. do dnia 30 września 2015 r. zawarty na podstawie aktu mianowania z dnia 1 października 2010 r. oraz w konsekwencji sprostowanie świadectwa pracy wydanego w dniu 30 września 2015 r. i wykreślenie w pkt 2 świadectwa okresu zatrudnienia na stanowisku adiunkta od dnia 1 października 1995 r. do dnia 30 września 2010 r. Ewentualnie, w przypadku nieuwzględnienia powyższego, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi w innym składzie wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania według norm przepisanych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne — „czy zgodnie z art. 123 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym istnieje możliwość przyjęcia, iż do dorozumianego rozwiązania umowy o pracę zawartej na czas określony dochodzi w momencie nawiązania umowy o pracę na czas określony na podstawie mianowania określonego w art. 118 ust. 1 ustawy prawo o szkolnictwie wyższym”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną, pełnomocnik pozwanego wniósł o jej odrzucenie jako wniesionej przez osobę do tego nieupoważnioną lub oddalenie skargi kasacyjnej, jako całkowicie bezzasadnej wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest uzasadniony. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do

rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu cytowanego przepisu uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością, i którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania, dlaczego jest ono istotne oraz przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (por. postanowienia: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11, z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51, z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, LEX nr 180841). W sytuacji gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest potrzeba wykładni przepisów prawa, konieczne jest określenie, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Wypada również dodać, że podobnie jak w przypadku gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest występujące w sprawie zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), nie zachodzi ona, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

W kontekście wskazywanego w skardze kasacyjnej zagadnienia prawnego, należy uznać, iż uzasadnienie skargi kasacyjnej w istocie zmierza do zakwestionowania oceny prawnej poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych.

Problematyka skutków nawiązania nowego stosunku pracy pomiędzy pracodawcą a pracownikiem, dla bytu dotychczasowego, uprzednio nawiązanego

między stronami stosunku pracy, była wielokrotnie rozważana w orzecznictwie w odniesieniu do innych rodzajów stosunków pracy, w szczególności z powołania. Za wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 19 lipca 2012 r., II PK 316/11 (LEX nr 1274966), „za utrwaloną należy uznać wykładnię wynikającą z wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13 października 1999 r., I PKN 297/99 (OSNAPiUS 2001 nr 4, poz. 115), w którym przyjęto, że zgoda pracownika na powołanie go na stanowisko u dotychczasowego pracodawcy stanowi domniemane wyrażenie woli rozwiązania w drodze porozumienia stron wcześniej nawiązanej umowy o pracę oraz z wyroku z dnia 9 maja 2000 r., I PKN 620/99 (OSNAPiUS 2001 nr 20, poz. 611), zgodnie z którym powołanie jako źródło stosunku pracy (art. 2 i 68 k.p.) nie przekształca treści wcześniej zawartej umowy o pracę, w ten sposób, że na pewien czas dochodzi do powierzenia innego stanowiska z powołania (por. też uchwałę z dnia 15 maja 1992 r., I PZP 29/92, Przegląd Sądowy 1993 nr 1, s. 70 oraz wyroki z dnia 7 marca 1997 r., I PKN 33/97, OSNAPiUS 1997 nr 22, poz. 431 i z dnia 24 lipca 2001 r., I PKN 551/00, OSNP 2003 nr 12, poz. 290). Jest jednak dopuszczalne porozumienie stron w sprawie zmiany umownego stosunku pracy na stosunek pracy z powołania na czas określony, po upływie którego następuje reaktywowanie umownego stosunku pracy (wyrok z dnia 15 maja 1997 r., I PKN 164/97, OSNAPiUS 1998 nr 7, poz. 213). (..) Ewentualne twierdzenie o równoczesnym istnieniu pomiędzy tymi samymi stronami dwóch lub więcej stosunków pracy wymaga szczegółowego i należyte pogłębionego wyводу, przeprowadzonego na tle konkretnych ustaleń faktycznych dotyczących porozumień między stronami. Istnienie dwóch stosunków pracy może też „narzucić” *expressis verbis* ustawodawca. Przy braku takiej szczególnej regulacji prawnej lub umowy, nawiązanie nowego stosunku pracy nie powoduje zawieszenia dotychczasowego stosunku pracy, lecz jego rozwiązanie lub trwałe przekształcenie (por. B. Cudowski: Glosa do wyroku z dnia 14 lutego 2002 r., I PKN 876/00, OSP 2005 nr 2, poz. 29)”. W konsekwencji, należało uznać, że powódkę z pozwanym Uniwersytetem łączył jeden stosunek pracy.

Na marginesie powyższych uwag trzeba jednak zauważyć, że w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 lipca 2012 r., II PK 316/11 (niepublikowany) rozważano możliwość powrotu pracownika akademickiego na poprzednie

stanowisko pracy, na gruncie uprzednio obowiązującej ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (jednolity tekst: Dz.U. z 1990 r. Nr 65, poz. 385 ze zm.), uznając, iż „nie można odrzucić możliwości przyjęcia wykładni (...), że czasowe mianowanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego osoby nielegitymującej się tytułem naukowym profesora, uprzednio zatrudnionej w tej samej uczelni na podstawie mianowania na czas nieokreślony na stanowisku starszego wykładowcy - pod rządami ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym - powodowało skutek prawny w postaci „zawieszenia” pierwotnego stosunku na czas pełnienia funkcji profesora nadzwyczajnego. Interpretacja taka opierała się na uznaniu, że art. 87 ust. 3 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym był przepisem szczególnym, przewidującym taki skutek, co można w szczególności wywieść z użycia w tym przepisie kategorię zwrotu „wraca na poprzednio zajmowane stanowisko” (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu powołanego wyroku z dnia 27 maja 1994 r., I PRN 20/94 i P. Kucharski w głosie do tego wyroku). Można jednak bronić poglądu, że z mocy art. 87 ust. 3 ustawy o szkolnictwie wyższym nie następowało „zawieszenie” dotychczasowego stosunku pracy na czas nieoznaczony, lecz jego przekształcenie w terminowy stosunek pracy (strony łączył jeden stosunek pracy), z prawem powrotu na poprzednio zajmowane stanowisko następującym z mocy prawa (tak T. Liszcz w powołanej glosie)”.

Jednak w mającym zastosowanie do stanu faktycznego sprawy art. 127 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, wskazano wprost, że stosunek pracy mianowanego nauczyciela akademickiego wygasa z mocy prawa w przypadku upływu okresu mianowania.

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

at